

KNYGOS

„Lisa Friedrichsen. Duomenų bazės. Iliustruotas įvadas“

(vertė Renata Daniėlienė, adaptavo ir lietuviškus užduočių failus bei
ilustracijas parengė Aidas Žandaris)

RECENZIIJA

Recenzuojama knyga – tai darbo su duomenų bazių valdymo sistemomis pradžiamokslis. Jos originalas (anglų kalba) labai plačiai naudojamas įvairių šalių kolegijose bei universitetuose. Knyga skirta nuosekliam, pažingsniam mokymui(si) dirbti su duomenų bazių valdymo sistema nesudėtingų, bet realių duomenų bazių pavyzdžių pagrindu. Svarbu pastebėti, kad išversta ir pritaikyta lietuviškoms programų versijoms ne tik knyga, bet ir knygoje teikiami pavyzdžiai. Nors dauguma knygos iliustracijų parengtos su *Microsoft Access 2010*, tačiau ši knyga puikiai tinka mokytis ir turintiems senesnę programos versiją (*Microsoft Access 2007*), ir turintiems naujausią šios programos versiją (*Microsoft Access 2013*). Prie knygos pridedami (internete) naudojamų duomenų bazių failai bus labai naudingi, siekiant negaišti pamokų laiko duomenims surinkti – visas besimokančiųjų dėmesys skiriamas realiam mokymuisi dirbti su duomenų bazėmis.

Knygos struktūra yra nesudėtinga, labai griežtai dozuojuama mokomoji medžiaga. Darbui su duomenų bazėmis skirti aštuoni skyriai, kiekviename skyriuje – po aštuonias temas. Vienai temai skiriami du puslapiai – vienas knygos atvartas. Kiekviena tema – tai ir praktinė užduotis, kurią mokinys (ar studentas) turi atlikti.

Visa mokomoji medžiaga pateikiama taip, kad besimokantysis, nuosekliai atlikdamas kiekvienos temos užduotis, mokosi kurti, modifikuoti bei tvarkyti svarbiausius duomenų bazių objektus: lenteles, užklausas, formas, ataskaitas. Pažintis su duomenų bazėmis pradedama nuo realios duomenų bazės apžvalgos ir mokoma, kaip naudotis jau sukurta duomenų baze. Tokiu būdu išvengiama dažnoje duomenų bazių mokymo knygoje ilgos ir nuobodžios pradžios – duomenų bazių valdymo sistemos sąsajos priemonių aprašymo. Kadangi daugelio raštinės programų naudotojo sąsajos priemonės yra panašios, tai realios duomenų bazės nagrinėjimas jau pirmose temose leidžia nesunkiai susipažinti su naudotojo sąsajos priemonėmis, kurių nėra kitose raštinės programose, suvokti esminius darbo skirtumus, lyginant su kitomis raštinės paketo programomis ir susipažinti su duomenų bazių paskirtimi. Susipažindinus su realia duomenų baze, iš karto pereinama prie naujos duomenų bazės objektų kūrimo. Tam skirti trys tolesni skyriai.

Nuo penktojo skyriaus – grįžtama prie jau išdėstytos mokomosios medžiagos ir formuluojamos jau sudėtingesnės užduotys. Mokoma keisti duomenų bazės struktūrą, projektuoti

ryšius tarp lentelių, kurti sudėtingesnes užklausas ir formas, kuriose naudojamos ir paformės. Aštuntasis knygos skyrius skirtas duomenų bazių panaudojimui duomenims analizuoti.

Atskiro dėmesio vertos mokymo priemonės praktinės užduotys. Jos pateikiamos kiekvieno skyriaus pabaigoje. Užduotys yra gerai metodiškai parinktos ir neatsiejamos nuo visos mokomosios medžiagos. Jos bus naudingos mokinių įgytoms žinioms, praktiniams įgūdžiams ir gebėjimams įvertinti. Kiekvienas užduočių skyrius (pavadintas „Praktika“) pradedamas nuo paprasčiausių testų teorinėms žinioms patikrinti. Po jų seka praktinių įgūdžių įtvirtinimui skirtos užduotys, kurias atlikdami mokiniai pakartoja viso skyriaus medžiagą. Einant toliau, užduotys sunkėja. Po praktinių įgūdžių patikrinimo (ir pakartojimo) pateikiamos kelios konkrečios užduotys. Kaip jas atlikti, aprašyta pakankamai išsamiai, todėl daugeliui besimokančiųjų turėtų būti įveikiamos. Sunkesni užduočių žingsniai pažymėti kaip *pratimai pažengusiems*. Tai puikus būdas diferencijuoti užduotis – jas rekomenduojama atlikti tik stipriau besimokantiems. *Realios situacijos analizės* užduotis ir *stebėjimo* užduotis gali būti skiriamos mokinių grupėms. Norėdami jas atlikti mokiniai turės internete paieškoti reikalingų duomenų, pasitarti, kaip geriau tas užduotis atlikti. Pratimuose aprašomi skirtingi tos pačios užduoties keli atikimo būdai, pavyzdžiui, skirtingi lentelės atidarymo būdai ar skirtingi formų kūrimo būdai, ir parodoma tų skirtingų būdų privalumai.

Knygos stilius – aiškus ir suprantamas vyresniųjų klasių mokiniams. Subtiliai išvengta problemų, iškylančių dėl lietuviškų terminų varijavimo lietuviškoje programinėje įrangoje: knygoje vartojami *Microsoft* programose sutinkami terminai, tačiau tekste, kur įmanoma, nurodomi kitose programose vartojami sinonimai. Knygos lietuviško leidimo rengėjų pastabose aptariamoms ir lokalizuotoms programoms „Microsoft Access“ problemoms, su kuriomis nepajėgė susidoroti lokalizuotojai. Šios pastabos bus vertingos ne tik besimokantiems, bet ir lokalizuotojams, tobulinsiantiems šią duomenų bazių valdymo sistemą.

Pateikta recenzuoti knyga „Lisa Friedrichsen. *Duomenų bazės. Iliustruotas įvadas*“ (vertė Renata Danielienė, adaptavo ir lietuviškas užduotis bei iliustracijas parengė Aidas Žandaris) *atitinka pagrindinius reikalavimus, nurodytus „Bendrojo ugdymo dalykų vadovėlių turinio vertinimo tvarkos aprašo 6 punkte, ir yra tinkama naudoti bendrojo lavinimo mokyklose pagal Vidurinio ugdymo Bendrųjų programų informacinių technologijų išplėstinio (pasirenkamojo) kurso modulį „Duomenų bazių kūrimas ir valdymas“*. Knyga bus naudinga ir kolegijų bei universitetų studentams, kurie mokyklose nesimokė išplėstinio informacinių technologijų kurso, mokytį.

2013.03.22

Doc. Stasys Maciulevičius
KTU Kompiuterių katedra